

L'ARQUITECTURA DE LA LLUM
Antoni Clapés

Editorial:
Llibres del Segle
(Girona, 2012).
Pàgines: 112
Preu: 14 euros

La llum

té una presència important al llibre d'Antoni Clapés
ARXIU

Posseir és perdre

Sempre m'ha atret molt la pulcritud i el rigor d'Antoni Clapés per deixar escrita, en el poema, l'ambició de l'essència. ¿Com es pot fer, posem per cas, un llibre sobre la llum, sobre el silenci (el de Déu, el del creador), sobre la mirada de l'art, sobre la nostra condició efimera, sobre la vanitat del món... sense caure ni un sol cop en el tòpic? La resposta és dins aquesta obra, intensa i bella, construïda amb mots perdurables.

“El teu ull tenaç adaptat amb el temps a l'arquitectura de la llum”, diu la citació inicial de Denise Desautels, una autora que el mateix Clapés ha traduït al català. L'arquitectura de la llum: allò que no es veu però que ens permet veure-ho tot i mirar d'entendre-ho tot. I aquí hi ha una d'aquelles dicotomies que ajuden a fer moure el món, com la que centra l'especulació, en un poema de la segona part, sobre la mirada (agressiva mirada, en podríem dir) del poeta, del creador: l'escriptura, ¿ens converteix en la persona que mira o en la persona mirada?

El llibre es divideix en dues parts: *La casa de la llum*, composta de vint-i-tres poemes sense altre títol que la xifra romana corresponent, i *L'aire de la solitud*, vint poemes més, aquests amb títol. En aquesta segona secció, hi ha diversos pretextos—referències a ciutats o a algun pintor, petits arguments de viatge—, que serveixen, però, a la mateixa idea de poesia: la cruïlla del concepte, la bellesa de l'essència. Aquests dies que rellegeixo *Poesía y filosofía*, de María Zambrano, em sembla molt

remarcable la pruija de Clapés d'utilitzar l'eina del vers per assajar una reflexió filosòfica, un esbós de pensament ontològic, de vegades, o una meditació sobre el logos, molt més sovint: “la paraula / dóna forma / al so d'un indici / al so d'un pensament / al so de l'insondable / al so de la llum.”

La llum que s'escampa pels poemes de la primera part és diversa, no és pas unívoca. “La llum t'era pur reflex de la infantesa”, diu un poema, i és inevitable recordar els últims mots de Machado abans d'abandonar aquest món. Com en tants altres poemes de Clapés, també resultaria fàcil relacionar el desig de

llum, de coneixement, amb les paraules que va pronunciar Goethe abans de morir, i que reclamaven més llum. El vers de Clapés és una refutació de l'ego ensuperbit, posat al centre de tot: ens convida a observar-nos des de fora, a rumiar sobre el desésser, a “habitar aquest buit que tot ho conté”—o, més ben dit, a considerar aquest habitatge i aquest buit—. “Posseir és perdre”, escriu en un altre vers. El jo ha estat tan pelat pel ganivet del poeta que ha quedat reduït, també, a l'essència. És per això, encara, que la mirada pot copsar “la rosada [quan] sacseja el bri d'herba”. El jo és ben bé fora de si: observa, no és observat.

Arma, sempre, de doble tall

En vista de la condició moridora de tot el que ens envolta, l'escriptura s'erigeix en un esforç contra l'estranyesa de viure, d'una banda, i contra la mort diferida, de l'altra. Arma, sempre, de doble tall: “la llum del poema oculta la tenebra”, el poema esdevé “urpada del traç” que prové de l'obscuritat. La memòria és “espessa boirina” (val la pena destacar la coincidència entre Antoni Clapés i Vicent Alonso en aquesta imatge, poderosa). En tota aquesta reflexió sobre les fonts, el poeta es demana si som o si som, més aviat, el somni d'algú, “condemnada ombra / a l'ombra”. És un llibre potent, la imatge més perdurable del qual serà aquest planejar de la llum damunt les seves pàgines. La llum com a auscultació de l'ésser, la llum com a essència del món, la llum com a revelació. *

L'apunt

Antoni Clapés (Sabadell, 1948) és un poeta amb quinze reculls de poemes publicats. També ha publicat sis títols d'altres gèneres i vuit traduccions seves d'autors com Collobert, Bobin, Civitareale i Vitale, entre d'altres. Alguns dels seus poemes han estat traduïts al francès, a l'italià, al portuguès, a l'espanyol, a l'anglès, a l'alemany o a l'àrab. A més, ha col·laborat amb desenes d'antologies, *plaquettes*, obres col·lectives i revistes.